

DELAVSKA PRAVICA

Glasiło krščanskega delovnega ljudstva

Izhaja vsak četrtek pop.; v slučaju praznika dan poprej — Uredništvo: Ljubljana, Miklošičeva c. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo

Posamezna številka Din 1.50 — Cena: za 1 mesec Din 5.-, za četrta leta Din 15.-, za pol leta Din 30.-, za inozemstvo Din 7.- (mesečno) — Oglas: po dogovoru

Oglas, reklamacije in naročila na upravo Delavskega zbora, Miklošičeva cesta 22, I. nad. Telefon 2263. Štev. čekovnega računa 14.900

Podiarmlieno krščanstvo

Kapitalizem je prisilni gospodarski družabni sistem, čigar smoter je, da absolutno vse nadvlada. Ne zahteva le, da mu hlapčuje delavstvo. V službo svojih interesov spravlja vse življenjske oblike družbe, vsak red, vsako svetovno nazoriranje in vsako organizacijo, pa naj bo pravne, politične ali kulturne narave. Zato pa niso mogoče niti svobodna cerkev, niti svobodne združbene ustanove, niti svobodni narodi, niti samostojno duhovno in kulturno življenje, dokler obstaja kapitalistična nadvlada. Kapitalizem ima svoje eksponente prav povsod in vedno stremi za tem, da spravi v svojo interesno sfero zlasti jače duhovne sile.

Tudi krščanstvo se ni rešilo kapitalističnega objema. Pripadnike krščanstva je polagoma preprijal s svojo duhovnostjo, jim vcepil prepričanje, da mora biti tak gospodarski in družabni red. Zato pa doživljamo, da v krščanstvu, v krščanski politiki, v vsem udeleževanju kristjanov nekaka vrsta dvojnega življenja.

V krščanski religiji imajo zaščito vse naravne in pravne dobrine človeka, narodov, človeštva. Vsak pojav v življenju, v družbi, v gospodarstvu, ki je nasproten tem dobrinam, je obenem protikrščanski. Tako nauk.

In življenje? Kamorkoli se obrnemo, vse proti tem dobrinam. V sedanjem gospodarskem sistemu je nemogoče ohranjati družino. Plače so tolike, da bi v večini slučajev zadostovale komaj za samce. Zastonj govore papeževe enciklike o pravični plači delavca, o svobodnih delovnih pogodbah, če pa je v kapitalističnem družabnem redu enostavno nemogoče. Kajti kapitalizem stoji in pade z nizkimi plačami delavstva. Prav radi tega raste z veliko naglico beda mas. Cerkev sicer zaklinja delavce in kapitaliste, da naj ustanove poklicne organizacije, ki naj temelje na združnem in enakopravnem principu. Prezre pa, da je interesno nasprotje med delavci in kapitalisti nujno radi kapitalističnega sistema.

Pod sedanjim družabnim redom silno trpe narodne manjšine. Ta sistem jim onemogočuje lastno duhovno življenje, še celo v božje hiše sega. Tisti, ki poznajo razne konkordate, zelo dvomi, če so v njih zaščitene naravne in pravne pravice narodnih manjšin in sicer manjšin, ki so bile do sedaj verne in vdane Cerkvi.

Vprašanje je tudi, če ni kvarno, da se mi kristjani preveč poslužujemo posvetnih sredstev za zaščito pravic vere in cerkve. Vprašanje je, če radi tega ne sklepamo takih dogovorov, ki uničujejo avtoriteto cerkve in vere, ali jo pa celo napravljajo za dekle sil tega sveta. Prav radi tega so na splošno odpovedali krščanski politiki. Niso se poglobili niti v načela krščanstva niti v duše bedne in zatirane mase. Zato so izgubili tisto borbenost, ki je nujno združena s krščanstvom. Ker niso več borbeni, so pričeli krščanstvo prilagajevati svojemu spremenjenemu nazoranju. To nazoriranje so po časopisih, sestankih, shodih in z drugimi sredstvi ponujali svojim somišljenikom kot najboljšo hrano. S tem so zastupili tudi ljudstvo, ki je istotako brez korajže, brez jasnosti, ima le strah pred žrtvami, ki bi bile neizbežne, če bi bilo borbeno. Radi tega ni čudno, da ni mogla krščanska družba kot celota priti do spoznanja, da je največje zlo za človeštvo — kapitalizem. Da imajo v kapitalizmu svoj temelj vsi drugi zmotni družabni pojavi: socializem, v kolikor je materialističen, liberalizem, pa

Franc Beltram:

Kmet in delavec

Zadnjič smo skušali pokazati, kako v tesni zvezi si stojijo gospodarske koristi kmetov in delavcev glede na brezposelnost. Rekli smo, da je za odpravo brezposelnosti nujno potrebno združništvo. Kmet in delavec se morata tako izobraziti, da bosta mogla po združništvu tekmovali tako z zasebnim, kakor z organiziranim velekapitalom. Kajti jasno je, da velekapitalisti poljubno izrabljajo delavstvo in svojevoljno določujejo cene industrijskim izdelkom in vsemu blagu na svetovnem trgu le radi tega, ker se jim ni bati nobene konkurence. Kakor hitro bi se delavci usposobili za vodstvo tovarn, industrijskih obratov, rudnikov itd., bi se razmere v produkciji in trgovini temeljito spremenile, ker bi nastala tekma med delavskimi in kapitalističnimi podjetji. Dejstvo, da delavstvo ne razpolaga s kapitalom, nas prav nič ne ovira, ker imamo državno oblast in zakonodajno skupščino, katera more in je tudi dolžna v slučaju potrebe posredovati in ščititi delovno ljudstvo z zakonom. Mi vidimo, da državna oblast to svojo nalogo in pravico tudi vrši ali vsaj hoče vršiti. Vendar si pa pri tem ne smemo prikrivati dejstva, da dokler se delavstvo samo ne usposobi tako, da bo zmožno voditi industrijske obrate uspešno in samostojno, bo ostala tudi najpravičnejša državna oblast popolnoma brez vsake moči proti kapitalističnemu izkoriščanju.

Ali ne vidimo tega dejstva dovolj jasno povsod — tako pri mezdah bojih kakor pri krizah v konjunkturi? Ali je morda potreba navajati v dokaz tega dejstva primere iz gospodarskih kriz in mezdah bojih, ki so vselej s tem v zvezi — ko se odigrava vselej in povsod tako očitno, da mora biti res popolnoma slep, kdor tega ne vidi?

Delavci! Ali se zavedate, kdo je kriv, da se gospodarji in delničarji podjetij, tovarn, rudokopov itd. prav nič ne ozirajo na državno oblast, če vas hoče ščititi? Pomislite na vse tiste primere, ki ste jih v zadnjih letih sami preživeli in tako trdo prekusili, pa na današnje razmere, pa vam bo vse dovolj jasno.

Saj ste videli, kako velike dobičke so si delili delničarji tovarn, rudokopov

tudi katoliški liberalizem. Ni mogla spoznati, da je rešitev človeštva nemogoča na sedanjih temeljih, da je rešitev v našem popolnoma novem, ki nima prav nobene zveze s kapitalizmom.

Zato doživljamo nekaj skoraj nerazumljivega. Kapitalizem se krčevito bori za svojo nadvlado. Vseposvdo išče najemnikov, da bi šli v boj za njega. Tudi social-demokracije se ne izogne. V prvih vrstah pa vidimo katoličane. Iz strahu pred različnimi pojavi, ki se grozeče odražajo na različnih obzorjih, skušajo ohraniti kapitalistični družabni in gospodarski sistem, vse njegove metode, vsa njegova nasilstva. Ne pomislijo pa, da s tem le večajo krivice v družbi in nevarnosti, pred katerimi se tresejo. Kajti brez spremembe kapitalizma ni mogoče zajezi gospodarskega in družabnega razkroja. In v tem je vsa tragika sodobnega krščanstva. Radi tega položaja spravljajo v veliko stisko tudi krščansko delavstvo. Na eni strani mu odsvetujejo samostojne nastope ali pa nastope v zvezi z ostalim delavstvom. Na drugi strani se pa krščansko delavstvo dobro zaveda, da deluje za kapitalizem, ako podpira stremenje poslovednih kristjanov in katolikov. Ta zavest je tem hujša, ker ve, da se bori proti svojim tovarišem, proti osvobodilnemu

itd. Pri vsem tem pa so vas tlačili s tem, da so vam mezde zniževali, delovni čas daljšali, vam nakladali več dela, omejevali svojevoljno obrate pod najrazličnejšimi pretevezami, kršili vaše delavske pogodbe itd. itd.

Najlaže pa ste mogli spoznati, kako ste bili popolnoma brez moči in brez zaščite, ko ste velikokrat doživeli, da so, n. pr. podjetniki istočasno delavce odpuščali ali omejevali obratovanje in uvajali daljši delovni čas ter se niso prav nič zmenili za vse proteste delavstva in javnosti in tudi ne za posredovanje vlade in državnih oblasti.

Vse drugače pa bi se bojevali in dosegli uspehe delavci, ko bi bili sposobni voditi obrate sami. Boj bi bil lahek, kratek in uspešen. Kadar bi se delavcem godila krivica, bi lahko poklicali državno oblast, ki bi odredila, da naj dobijo gospodarji in delničarji od kapitala, ki je naložen v obratu, le primerne obresti, obrat pa naj vodijo delavci sami na svoj račun. Tako bi nastala za kapitalistične podjetnike in delničarje nevarna, za delavstvo in kmeta pa zdrava in koristna konkurenca in tekma med industrijskim delavstvom in kapitalizmom.

S tem pa bi ne bilo še pomagano delavstvu, če se istočasno tudi kmetijski stan ne bi usposobil po združništvu tekmovali z veleagrarci na svetovnem trgu, kjer se določujejo cene živilom in surovinam. Ako bi zaostal kmetijski stan v svoji izobrazbi ter jasnem in pravilnem pojmovanju socialnega vprašanja, je jasno, da bi vsa zavednost in prizadevanje delavstva bilo brezuspešno, ker bi se v tem slučaju kapitalisti polastili surovin in vseh kmetijskih proizvodov ter bi istotako, kakor do zdaj, s podražanjem teh stvari izrabljali in izkoriščali poleg kmeta tudi delavca.

Menda nam ni treba o tem več izgubljati besed, ker vsakdo, ki ima le količjak razuma ter se ozira na dejanske razmere v življenju, lahko dovolj jasno uvidi, kako je kapitalistično izkoriščanje tudi samo enega izmed teh dveh svetov — kmeta in delavca — istočasno in neposredno pogubno za oba.

boju vsega delavstva, ako podpira kapitalizem. Pa tukaj še ni tako hudo opustošenje. Kajti krščansko misleče delavstvo uvideva, da mora postaviti svoj lasten političen, gospodarski in socialen program. S tem si bo postavilo trdne temelje in bo vedelo, da spada le v krog tistih, ki bodo priznali in izpolnjevali ta program.

Izvajanje take politike je pa naravnost usodno pri delavskih masah, ki so napram krščanstvu indiferentne ali celo nasprotno. Ta masa se zaveda, da je tako zvana srednja linija le prikrit zaveznik kapitalizma. Domneva, da so taka načela, ki podpirajo tako srednjo linijo, delavstvu skrajno sovražna in škodljiva. Indiferentni postajajo brezverci, brezverci še bolj zagrizeni.

Vsi se moramo zavedati, da v takem boju, kakršnega danes bije človeštvo, ni nevtralec. Taka nevtralnost mora nujno dvigati sovraštvo proti oznanjevalcem te nevtralnosti. Zavedati se moramo, da utegne to sovraštvo v danih momentih bukniti najbolj proti krščanstvu, posebej proti Cerkvi in katoličanom. Zato je skrajni čas, da osvobodimo krščanstvo, da vsi, kot celota, spremenimo svoje stališče in da pretrgamo vsako vez s kapitalizmom in njegovimi metodami.

Jasno je, da se kapitalizem popolnoma neovirano uveljavlja v pogubo celotne družbe, ako se mu posreči obvladati in izkoristiti tudi samo en stan, kmeta ali delavca. Dejanske razmere in skušnja nas učijo, in nam dovolj jasno dokazuje to dejstvo. — Istotako nam mora biti na temelju dejanskih razmer in gospodarskega razvoja v družbi jasno, da kmet in delavec po svojem značaju in namenu, katerega ustvarjajo vsakokratne potrebe v družbi, tvorita vsak zase svoj poseben stan, ki sta pa po svojih gospodarskih in eksistenčnih prilikah tako drug na drugega navezana, da se socialno vprašanje samo enega teh dveh stanov sploh ne da rešiti, ker vpliva propast tudi samo enega teh dveh stanov z nujno silo gospodarskih naravnih prilik na neizogibno propast tudi drugega.

Tako vidimo, da sta kmet in delavec po svojem naravnem poklicu res dva različna stanova, ki sta pa glede na socialno vprašanje, nekaka absolutno nedeljiva enota. Tega se mora vsak kmet in vsak delavec zavedati, kajti edino od te zavesti je odvisno skupno, tako umsko kakor stanovsko gospodarsko prizadevanje in uspešni napredek v boju proti sedanjemu kapitalističnemu nemorali, ki ni nič drugega, kakor praktično uveljavljanje liberalizma in brezverstva.

Položaj na Jesenicah

Jesenice, 7. marca.

Včeraj se je vršil shod vsega delavstva v obeh dvoranah pri Jelenju. Shoda se je udeležilo delavstvo iz Jesenic, Javornika in Dobrave, kakor tudi iz vseh ostalih krajev. Poleg tega so se ga udeležili tudi obrtniki. Shoda se je udeležil kot zastopnik oblasti okrajni glavar iz Radovljice, inspektor dela ing. Baraga iz Ljubljane, dr. Obersnel in tehnični ravnatelj ing. Dostal. Poleg tega so bili navzoči tudi zastopniki JSZ in NSZ. Za Delavsko zbornico je bil navzoč Kopač.

Shod je otvoril in vodil J. Jeram, kateri je orisal položaj, ki je nastopil z odpovedjo vsega delavstva pri KID. Poročal je o intervencijah, ki so bile izvršene v Beogradu na vseh odločilnih mestih, da bi dosegli rešitev iz te krize. Nato je dal besedo dr. Obersnelu, ki je izvajal: Položaj, ki je nastopil sedaj pri nas, je drugod nastopil že mnogo prej. Sicer jaz ne govorim tu kot zastopnik podjetja, marveč kot oseba, ki položaj mnogo bolj poznam kot marsikdo drug. Ako hočemo, da obratuje pri nas tovarna normalno, potrebujemo 15.000.000 Din kapitala. Delamo na zalogo, kar je pa v bodoče nemogoče, ker so vse zaloge polne. Rešitev iz tega težkega položaja bi bila edino uspešna samo tedaj, ako se dvigne kupna moč prebivalstva. Konzum v državi mora porasti na potrebno višino. Uvoz iz inozemstva se mora omejiti. Pri tem so pri nas delali napake. Kriva je temu napačna industrijska politika. Dovoljevali so carine svobodni izvoz železa iz inozemstva. To se je sedaj ustavilo. Dosegli smo, da se to v bodoče ne bo več dogajalo. Sedaj nastopi vprašanje kreditov. Potrebujemo kreditno pomoč Narodne banke. V tem pravcu nam posredovanja do danes še niso uspela. Sicer nam tudi krediti ne bodo prinesli končne rešitve. Rešiti bi nas mogla samo večja naročila. Imamo za 50.000.000 Din blaga na zalogi. Uvoz, kolikor nam škoduje, je zabranjen. Sicer izboljšanja še ne bo tako kmalu. Izvaja se štednja, ki katastrofalno vpliva na gospodarstvo. Stojimo pred hudimi časi. Skoraj gotovo se bo zgodilo to, kar je napovedano. Podjetje je sedaj v mnogo slabšem položaju, ker ima ogromne zaloge. Jaz se bojim, da se bo dne 15. t. m. izvršilo to, kar do sedaj še ni doživelo jeseniško delavstvo. To bo strašen udarec za te kraje. Toda ne samo to, tudi druge panoge bodo pri tem prizadete. Porabimo

Poročila z delavskih bojišč

Jugoslovanska strokovna zveza

Rudarji

PRAVILNIK

o organizaciji, sredstvih in poslovanju sklada za preskrbovanje brezposelnih članov bratovskih skladnic.

Organizacija.

Organi sklada za podpiranje brezposelnih članov bratovskih skladnic, in sicer samo za tiste, ki so bili polnopravni člani, so:

1. Osrednji odbor v Belgradu.
2. Glavne bratovske skladnice v Belgradu, Ljubljani, Sarajevu, Zagrebu in Splitu.
3. Krajevne bratovske skladnice kot pomožni organi glavne bratovske skladnice.

Osrednji odbor je pristojen za vso Jugoslavijo, glavne in krajevne bratovske skladnice pa za svoje področje.

Osrednji odbor je torej vrhovni organ tega sklada in ga sestavljajo: en delegat ministrstva za gozdove in rudnike kot predsednik; po en zastopnik delodajalcev in delavcev. Te volijo iz svoje srede glavni upravni odbori poedinah glavnih bratovskih skladnic in en predstavnik osrednjega odbora za posredovanje dela.

Sredstva sklada.

Sredstva sklada se stekajo:

1. Iz prispevkov vseh delavcev, zavarovanih pri bratovskih skladnicah, in sicer po 1½% (en dinar in pol od tisoča) od kosmatnega zaslužka.
2. Iz prispevkov rudniških in topilniških podjetij po 1½% od skupnih kosmatih zaslužkov delavcev.
3. Iz državnih, banovinskih, občinskih, iz podpor delavskih zbornic in drugih teles, naprav in oseb.

Člani poedinah glavnih bratovskih skladnic smejo prispevati k skladu tudi višji odstotek, kakor je odrejen po tem pravilniku. To pa le tedaj, ako glasuje za povišanje ¾% zavarovanih članov dotične glavne bratovske skladnice. V takem primeru ostane ves višek prispevkov na razpolago dotični bratovski skladnici. O uporabi teh viškov sklepa odbor te glavne bratovske skladnice.

Dohodki iz izrednih podpor se pa razdelijo tako: državne podpore ostanejo na razpolago osrednjemu odboru v Belgradu; pod-

pore banovin, občin, delavskih zbornic in drugih teles ter oseb pa onim bratovskim skladnicam, ki obstoje pretežno na področju te banovine, odnosno onim bratovskim skladnicam, na čijih področjih so delavske zbornice, druga telesa in osebe. Če pa tisti, ki da podporo, izrečno želi, v kakšen namen naj se porabi, se mora upoštevati njegova želja.

Dohodki iz rednih prispevkov se dele po naslednjem ključu:

1. Osrednjemu odboru gre 25%.
2. Glavni bratovski skladnici pa 75%.

Minister za gozdove in rudnike sme pa po potrebi in na predlog osrednjega odbora izpremeniti ta ključ.

Dajanje podpor.

Podpore se dajejo bivšim polnopravnim članom bratovskih skladnic pod temi pogoji:

1. Da je star najmanj 20 let in da je naš državljan ali pa državljan take države, ki enako ravna z našimi državljani ob nezaposlenosti.
2. Da je bil pred nezaposlenostjo najmanj šest mesecev neprekinjeno polnopraven član bratovske skladnice in da ima najmanj tri leta skupnega vstevnega polnopravnega članstva pri bratovski skladnici.
3. Da je prijavljen najmanj 5 dni kot nezaposlen in da ni odklonil njemu ponujenega dela.
4. Da je neprekinjeno 7 dni brez dela in da nima niti on, niti kateri rodbinski član nobenih drugih dohodkov, ki bi zadostovali za minimalno vzdrževanje, ali da ni prejel nobene odpravnine. Odpravnina, ki jo je prejel ob odpustu za določeni odpovedni rok, se za čas tega smatra za zaposlitev.

Vrste podpor:

Glavne bratovske skladnice dajejo same ali po krajevnih bratovskih skladnicah kot svojih pomožnih organov sledeče podpore:

1. Denarne dnevne podpore;
2. denarne potne podpore;
3. izredne denarne podpore;
4. podpore v naravi.

Denarne potne podpore se dajejo tudi tistim bivšim polnopravnim članom, ki so stari najmanj 20 let, ki imajo vsaj eno leto vstevnega polnopravnega članstva pri bratovski skladnici in ki so prosili za podporo v šestih mesecih po odpustu iz posla.

Vrste podpor:

Glavne bratovske skladnice dajejo same ali po krajevnih bratovskih skladnicah kot svojih pomožnih organov sledeče podpore:

1. Denarne dnevne podpore;
2. denarne potne podpore;
3. izredne denarne podpore;
4. podpore v naravi.

Denarne potne podpore se dajejo tudi tistim bivšim polnopravnim članom, ki so stari najmanj 20 let, ki imajo vsaj eno leto vstevnega polnopravnega članstva pri bratovski skladnici in ki so prosili za podporo v šestih mesecih po odpustu iz posla.

nes brez uspeha. K rešitvi je treba prinesiti praktične predloge, nikakor pa razne neutemeljene denunciacije. KID. ni samo 5—10 oseb. To ste Vi in vsi, ki so navezani na to podjetje. Ne eden proti drugemu, ampak skupno rešujemo to težko vprašanje. Nato je poročal zopet Jeram in ugotavljal, da je to gospodarski problem cele Jugoslavije. Prečital je pismo min. za soc. politiko g. Puclja, v katerem zagotavlja, da bo vse potrebno ukrenil, da ne pride do katastrofe. Prečital je tudi nekaj odstavkov iz pisma, ki ga je pisal pomočnik min. za trg, poslanec Mohorič. Nato je predlagal resolucijo, ki naj se pošlje vsem odločujočim činiteljem. Nato je govoril še tajnik SMRJ Urnkar in zastopnik Del. zbornice Kopač. Radi pohoda v Radovljico še glavarstvo ni izdalo dovoljenja. Vsekakor pa vztraja delavstvo na tej zahtevi in se bo ta pohod po vsej verjetnosti tudi izvedel.

bili v hipu najbližji. Prinesli so oltarno sliko Matere božje, zakurili sobo in ko smo bili vsi zbrani, sem opravil tiho sv. mašo. Bog ve kdaj zopet? V steklarni v istem kraju pa je največ Slovencev. Meni da preko 300, večinoma z družinami. Za steklarje je sedaj hudo. Že dva meseca so bili brez dela. Za delavca je najhujše, ker nima doma. Je popolnoma odvisen samo od dela. O. Zupančič je svojčas pesnil: Tamkaj v Westfaliji... Usoda je povsod ista. Delavec je trpin. Videl sem kopo otrok in so prišli k sv. spovedi in sv. obhajilu. Kako prijazni so naši otroci! Mož se ni dalo videti. Novo dušnopastirsko delo se tu odkriva. Začela in dovršila ga bo skupna ljubezen in žrtev. Vsega je potreba: verskega, narodnega in kulturnega življenja. Naši primorski bratje si ustvarjajo naselbino v Bistrenici ob Vardarju, povsod, povsod, kjer so Slovenci v naši domovini, je prav, da po tem zgledu vstajajo narodne in verske zajednice, kjer biva naš rod. Zato treba delati, pomagati, podpirati gmotno in moralno. Mohorjeva družba, pozdravljena, da za leto 1932 nabiraš denarnih prispevkov za knjige, ki naj jih brezplačno prejmejo naši bratje in sestre na daljnem iztoku naše domovine! Ta pot je blagoslovljena. Naši delavci so tega vredni. Naj se odzovejo delavske organizacije in dobromisleči Slovenci!

Na Stefanovo sem prišel v Niš. Zgodovinsko mesto z rimsko trdnjavo in Čele-kulo. Siroke ulice, nizke hiše in dovolj prometno. Niš je sedež katoliške župnije. Cerkev je v stilu naših podružnic, vedno polno obiskana. Lično vojaško kapelo v trdnjavi ima tudi višji vojni duhovnik g. Alojzij Dejak. Gostoljubljen in priazen gospod kot je gostoljubno srbsko milje. Z župnikom v Nišu g. dr. Sr. Peričem sva se sestala šele na koncu misijske poti. To vam je mlad,

Denarne podpore:

Denarne podpore se dajejo največ za šest tednov, in sicer:

1. Za delavca ali delavko do 10 Din na dan.
2. Za ženo in vsakega nepreskrbljenega otroka do 3 Din na dan. Toda skupni znesek ne sme presegati 18 Din na dan.

Denarna dnevna podpora ne sme presegati dve tretjini povprečnega zaslužka za dotično vrsto delavcev. Podpora se daje v enem kratu za šest dni nazaj.

Denarne potne podpore

Denarne potne podpore se dajejo osebam, ki izpolnijo že našete pogoje tedaj, če se ugotovi:

1. Da je verjetno, da bodo našli delo v kraju, kamor so namenjeni;
2. da jim je povratek domov iz zdravstvenih razlogov nujno potreben;
3. da se vračajo k rodbini, ki bo skrbela za njihovo nadaljnje vzdrževanje.

Denarne potne podpore se dajejo največ dvakrat v enem koledarskem letu in obstojajo:

1. Iz zneska za polovično vozovnico 3. r. za potovanje na državnih železnicah ali ladjah do namembnega kraja, toda ta znesek nikakor ne sme presegati 200 Din.
2. Iz denarne podpore, toda največ za štiri dni.

Izredna podpora

Izredna podpora se sme dati največ dvakrat na leto ob skrajni potrebi, ki izpolnjujejo sicer pogoje, ki so potrebni za redno podporo.

Ta podpora sme znašati za delavca ali delavko na leto največ 150 Din, za ženo in vsakega nepreskrbljenega otroka do 30 Din. Toda ti zneski ne smejo presegati vsote 150 dinarjev na leto.

Podpora v naravi

Podpora v naravi se daje osebam, ki imajo pravico do redne ali izredne podpore, kolikor je dopustno in možno v obliki brezplačnega prenočišča in hrane kot popolno ali delno nadomestilo za denarno podporo.

Ako je delavec izrpal v enem koledarskem letu, t. j. od 1. januarja do 31. decembra tekočega leta eno vrsto podpore, sme dobiti isto vrsto podpore šele v naslednjem koledarskem letu. Ena vrsta podpore je neodvisna od druge in se ob izračunu, kolikšno podporo je član izrpal, ne sme seštevati več vrst podpor. Torej pod danimi pogoji more član izrpati več vrst podpor: redno, izredno in potno podporo.

Denarna dnevna podpora odrečena

Četudi izpolni član vse pogoje, ki so potrebni za doseg redne dnevne podpore, ne dobi iste v navedenih slučajih:

1. Če je po lastni krivdi odpuščen iz posla ali če je zapustil posel svojevoljno. Za presojo, ali je delavec odpuščen po lastni krivdi, so odločilne odredbe službenega reda za delavce tega podjetja. Ne more se pa smatrati, da je zapustil delavec delo svojevoljno, če dokaže, da so ga prisilile k temu okolnosti, ki so hudo ogrožale njegovo zdravje, njegovo moralno ali njegovo čast.
2. Če prejema podporo zaradi bolezni ali delavka, ki prejema porodniško podporo.
3. Če je stopil v stavko ali če je bil izključen.
4. Če je katerokoli vrsto podpore prevarno izkoristil ali jo dokazano skušal izkoristiti.

Delavci pod točkami 1 in 3. tega paragrafa morejo uživati podporo šele po preteku dvomesečnega, delavci pod točko 4. pa po preteku tromesečnega roka.

Pri dajanju podpor so nezakonske žene izenačene z zakonskimi, ako imajo otroke in nezakonski otroci z zakonskimi, če skrbi delavec v celoti za njihovo vzdrževanje.

Uporaba sredstev sklada za druge namene

Če razpolagajo bratovske skladnice z zadostnimi rezervami sklada za preskrbo nezaposlenih rudniških in topilniških delavcev, se smejo razpoložljiva sredstva sklada s pristankom osrednjega odbora in ministra za gozdove in rudnike uporabljati za dajanje cenjenih posojil, da se zgrade stanovanja izključno za rudarske in topilniške delavce.

Podpiranje malopravnih brezposelnih članov

Vplačane vloge za malopravne člane morajo glavne bratovske skladnice izročiti javnim borzom dela, ki podpirajo ob nezaposlenosti te delavce po odredbah navedbe o izvajanju uredbe o organizaciji posredovanja dela z dne 26. novembra 1927.

Ta pravilnik je stopil v veljavo dne 29. januarja 1932.

Lesno delavstvo.

Česnjica. Strokovna skupina lesnega delavstva v Česnjici sklicuje za dne 19. marca t. l. ob pol 1 popoldan v prosvetnem domu v Dražgošah strokovni sestanek, na katerega vabi vse lesno delavstvo Selške doline. Sestanek je važen zlasti za to, da se vsi nemaleni postavimo v enotno vrsto za doseg zboljšanja našega mizernega položaja. Vsi moramo biti prepričani, da danes ni več časa za oklevanje, godrnjanje in tarnanje. Vse to le še poslabšuje naš položaj. Na ta sestanek bo prišel tudi zastopnik Jugoslovanske strokovne zveze iz Ljubljane, ki bo razložil pomen, namen in delo organizacije. Torej! — Komur je za svoj lastni, kakor za skupni interes delavstva, naj se sestanek sigurno udeleži.

Bohinjska Bistrica. Pri nas je bil izvoljen na zadnjem občnem zboru sledeči odbor, ki bo vodil našo skupino v bodočem letu: Ivan Rant, predsednik; Franc Jensterle, podpredsednik; Franc Koblar, tajnik; Franc Zigmaj, blagajnik; Lovrenc Medja, gospodar. Namestniki: Lovrenc Korošec, Alojzij Mencinger, Franc Perše. Nadzorstveni odbor: Janez Medja, Franc Kranjc, Luka Vidmar. Vsi sami zavedni in borbeni krščanski socialisti.

Kovinarji

Občni zbor kovinarjev na Jesenicah.

Nekoliko pozno je poročilo o našem občnem zboru. Vzrok je pač v tem, ker se nam vedno znova stavlja druga nič manj važna vprašanja. Tudi naš občni zbor je potekel v znamenju vseobče krize, kajti vsa poročila so vsebovala težave, ki so jih imeli posamezni odborniki pri delu v organizaciji. Celo leto so se vršili boji, ki so zahtevali mnogo truda in dela. Poročila posameznih odbornikov so podala jasno sliko o vsem naporu odbornikov, kakor članstva, da bi dvignili organizacijo in organizacijsko zavest. To se je v precejšnji meri posrečilo. Članstvo smo dvignili za 80 odstotkov, organizirali organizacijske zaupnike in obrabne svete, ki se vedno bolj izpopolnjujejo. Delo gre kljub težavam in oviram, ki se nam stavlja od vseh mogočih strani, stalno navzgor.

Občnega zbora se je udeležil tudi zastopnik centrale tov. predsednik Srečko Zumer. Njegova izvajanja glede moči in dela naših strokovnih organizacij je podpiral z dejanskimi dokazi, ko nam je pokazal veliko moč organizacije grafičnih delavcev. Iz malega je zrastle velika stavba. Pod nje okriljem se

darji, so tam. Krstil in maševal sem v šoli. Malo pridral, pa saj bi moral ostati tam več dni in obiskati vsakega človeka posamič. Dobri so naši ljudje, premeški in prečuvstveni, premalo odporni in samostojni, premalo samozavestni — samo dobri delavci: uradnik in delavec. Socialna slika povsod enaka. Poznate jo od doma. Vesel bodi, da imaš delo. Delo je jelo. Zadnji amen v dolgi tožbi. Najhujše so povsod kantine in gostilne. Da ne bi teh hudic ustvaril, naši ljudje bi se imeli povprečno — sicer v normalnih razmerah — kar dobro. To golido brez dna uniči posameznika in družino. Pa je toliko toplega v naših ljudeh, da jih imajo povsod zelo radi. Kar težko mi je bilo, zapustiti bolgarsko mejo in naše ljudi, ko so tako osamljeni.

Obiskal sem še Piroto. Občudoval katoliško zavest in pridnost ljudi. Samo, da bi mogli za Kristusa storiti kaj in mu postaviti skromen dom, kapelico! Čudil sem se in prosil blagoslova, da se vse to uresniči. V naši domovini bi bilo to mogoče. Brat si mio, koje vjere bio! Seveda vsepovsod manjka darežljivih rok, manjka namreč vsega: cerkva, paramentov, cerkvenih kelihov itd. itd.

Ta spomin sem Vam zapisal, ker ste me prosili zanj. Naj naši ljudje doma izvedo, kako je z Vami. Več skupnosti, več dejavne ljubezni! V Belgradu sem izvedel o drugih misijonskih potih mojih tovarišev. V Timoškem bazenu so rudniki z večinoma slovenskimi rudarji. Čisto slovenske naselbine se tvorijo, kdo bo pomagal?

Bog me očuvaj, da sem hotel kaj drugega napisati kot samo izliti nepozabna čustva, ki so me ves čas spremljala na misijonskem potu v niški župniji o božiču leta 1931!

Akord.

Pozablieni božič

Ne zamerite, da pišem šele sedaj. Več ko mesec dni je od tega, ko sem Vas obiskoval, pa mi je legla otožnost na srce in naj Vam obnovim iskrene spomine, ki so me za vedno navezali na Vas. V eni in isti domovini smo, Vi na daljnem iztoku, mi na zapadu in skoro da nismo vedeli drug za drugega, vsaj zanimali se mi nismo za Vas. Trpljenje združuje. Morda je vprav sedanja gospodarska kriza, ki se mi zdi kot posekan gozd, ali pa vsaj zelo okleščeno po viharju, odprla razgled tudi k Vam. Povod so pa dali prazniki, lanski božič. Pisali ste in prišla nas je peticija duhovnikov, dva iz Belgrada, dva iz Visokega pri Sarajevu in eden iz Ljubljane. Pišete, da je bilo lepo, kot doma.

Moja pot je bila preko Belgrada v Čuprijo. Srbijo poznam, zlasti Južno Srbijo. Najzajemljivejša zemlja, kar sem je doslej videl. Po svoji naravni legi, po prirodnem bogastvu in najbogatejši zgodovini in čudovitih kulturnih plasteh. Zadržal sem se tokrat samo v niški župniji, ki se pričinja na severu s Čuprijo. Slovenci so tu pri železnici in obrtniki, mnogo katolikov je Hrvatov in Čehov. Hitro smo se seznanili in prihajali so kot beletihemski pastirji, ki so prvi doživeli božično noč, tako je bila tudi tu privrkat polnočnica. V Masarykovi šoli smo priredili oltar — imel sem vso mašno opravo s seboj — in o polnočji se je oglasila Gloria in petje je spremljalo vso polnočnico. Jokali so radosti, saj je vera najgloblje v človeku in veliki prazniki vzbudijo vse globoko domotožje po Bogu.

Rano v jutro, bilo je ostro mrzlo, sem prispel v Paračin, kjer sem opravil zorno sv. mašo v tovarni g. Teokarevića. Nikdar se nismo videli poprej in smo si

danes zbirajo vsi stavci in svoje delo v tem pravcu neumorno razvijajo dalje. To pot mora iti tudi ostalo delavstvo. Graditi močno in enotno delavsko organizacijo, ki bo kos vsem oviram, ki se ji bodo stavljale.

V odbor so bili izvoljeni sledeči tovariši: predsednik Gasser Albin, podpredsednik Solar Miha, tajnik Ličof Franc, blagajnik Noč Albin, gospodar Ravnik Jože, odbornika pa: Novak Vomaž in Daksobler Janko.

V nadzorstvo: Pukšič Alojz, Bertonec Franc in Zevnik Janko.

Sklep obnove zboru je bil, da gremo s podvojenimi močmi na delo. Poleg tega se je sklenilo, da se pripravi potreben poslovnik za podporni sklad, ki bi se osnoval še letos. Članstvo je vse predloge vzelo z odobravanjem na znanje.

Kleparji — — —
V nedeljo, dne 13. marca t. l. bo redni mesečni sestanek naše skupine v prostorih JSZ v Delavski zbornici ob pol 10 dopoldan.

Viničarji

Posmrtninski sklad. Umrli so naslednji člani: Novak Jožef, skupina Sv. Barbare pri Mariboru, star 67 let, posmrtnina 300 Din. Sovič Terezija, skup. Sv. Boženk pri Središču, stara 74 let, 300 Din. Kolarič Alojzija, skup. Sv. Miklavž pri Ormožu, stara 83 let, 300 Din. Znidarič Stefan, star 92 let, 300 Din. Vse člane prosimo, da plačajo svoje prispevke, kateri še niso. Kdor ne bi imel plačanih dveh najzadnjih slučajev, ne dobi nobene posmrtnine, kdor pa bi dolgoval samo en slučaj, dobi samo polovico pripadajoče posmrtnine. Pomisliti je treba, da se posmrtninske podpore zbirajo samo iz prispevkov. — Načelnstvo.

Pravica zmaga!

Viničarka Meško Liza 16 let ni imela pravega računa s svojo gospodinjjo Apolonijo Rizman. Predlagala je viničarsko komisijo, katera se je z uspehom izvršila v občinskem uradu Sv. Miklavž pri Ormožu. Zastopnik viničarke je bil tov. Peter Rozman, vinogradnice pa g. Andrej Masten. Prišlo je do sporazuma, tako da mora viničarka dobiti 3 q sena, 50 snopov koruzinje, 100 kg krušnega zrnja, 100 kg koruze, eno klastro bukovih drv in še v denarju 1125 Din. Zapisnik sporazuma sta obe lastnoročno podpisali. Ta komisija je pokazala, da se marsikdo vara, če misli, da viničarju za delo v vinogradu ni treba plačati, kakor tudi da pogoji in zanašanje na »vse po starem« ne drže, kakor tudi veliko pomankljivost takih viničarjev, ki se toliko časa ne pobrigajo, četudi energično, da se sklenejo redno vsi računi z gospodarjem.

Doma in po svetu

Narodna skupščina je v načelu sprejela celoten proračun. Sedaj sprejema proračune posameznih ministrstev.

Demonstracije v Zagrebu. Časopisna agencija Avala je izdala sledeče uradno poročilo: »6. marca ob 11.30 dopoldne je začela skupina študentov demonstrirati v drugem nadstropju zagrebske univerze ter je iz okna izobesila hrvatsko zastavo. Ob tej priliki se je zbralo večje število študentov, protivnikov demonstrantov, ki so hoteli s silo prodreti v druga nadstropja ter obračunati z demonstranti. Z intervencijo policijskih oblasti je bil resen spopad med skupinama onemogočen. Potem, ko so se demonstranti odstranili z univerze, je protiviška skupina odšla v druga nadstropja ter izobesila državno zastavo, pri čemer je manifestirala za narodno edinstvo in Jugoslavijo. Za časa demonstracij je bil neki študent lažje ranjen. Na policijo je bilo pripeljanih 36 oseb, kolikor je bilo vseh študent lažje ranjen. Na policijo je bilo 14 oseb takoj izpuščenih, proti ostalim pa se vodi preiskava. Z dosedanjjo preiskavo je dognano, da so demonstranti hoteli sprejeti resolucijo, naperjeno proti današnjemu režimu in francoski republiki. Ob 14 se je na univerzo vrnil mir.«

Aristide Briand je umrl 7. marca v Parizu. Bil je enajstkrat ministrijski predsednik in 6 let neprekinjeno zunanji minister Francije.

Med Francijo in Italijo je bila podpisana trgovinska pogodba.

Jugoslavija in Italija se pogajata za novo trgovinsko pogodbo. Italija bo povišala carino na uvoz poljedelskih pridelkov iz Jugoslavije. Pričakuje se, da bo dosežen sporazum.

Angleški parlament je sprejel zakon o carinski zaščiti. Prej Anglija ni pozna-

Kdor potrebuje okrepčila, posebno, kdor je zaposlen v zaprtih prostorih, ta se zanesljivo varuje z jačanjem mišic in kit, kakor tudi s pospešenjem krvnega toka s Fellerjevim Elsafluidom, tem preizkušanim sredstvom. Poskusna steklenica 6 Din, dvojna steklenica 9 Din povsod. Po pošti 9 poskusnih ali 6 dvojnih ali 2 veliki specialni steklenici 62 Din in brez daljnih stroškov pri lekarnarju Eugen Feller, Stubica Donja, Elsatrg 349. Savska banovina.

Razno

Prevalje. V nedeljo, 6. marca je imela tukajšnja strokovna skupina svoj redni letni občni zbor. Udeležba je bila vzlic slabemu vremenu zadovoljiva. Občni zbor je vodil predsednik skupine *Mikeln Martin*. Iz poročila odbora je razvidno, da je glavno svoje delo vršil v tej smeri, kako pritegniti v delavski pokret neorganizirano delavstvo, katerega je v prevajalskem okraju okoli 600. Delno je organizacija po številu članstva v prvi polovici leta napredovala. Povodom redukcij in pomanjkanja denarja pa je do konca leta število aktivnih članov nazadovalo. Nadalje se je odbor v poslovnem oziru zavzel za brezposelne in pomoči potrebne delavske družine, posredoval in pomagal k omiljenju bede po danih sredstvih. — Po izčrpnem poročilu je tajnik *Juh Josip* govoril prav lepo o položaju delavstva in o pomenu organizacije. — Nato se je izvolil nov odbor s tov. *Kovačem Alojzijem* na čelu.

V nedeljo dne 13. marca t. l. ob 9 uri dopoldne se bo vršil v prostorih JSZ, Sodna ulica 9, III. redni občni zbor ekspoziture Jug. strok. zveze v Mariboru, z običajnim dnevnim redom. Vsi člani in prijatelji organizacije vljudno vabljeni.

Hrastnik. Na dopis iz Hrastnika v Del. Pravici preteklega tedna, je izjavil g. Zeler, da je v fondu za rudarske otroke 2000 Din ne pa 4000 Din in da je dobil od g. župnika Gaspariča za brezposelne 1000 Din in ne 1500 Din. Toliko čitateljem »Del. Pravice« v vednost.

Zadružništvo

Produktivna zadruga kleparjev, inštalaterjev in sorodnih strok v Ljubljani javlja svojim članom, da sta izstopila iz njihove srede tov. *Kovačević Aleksander* in *Trtnik Ciril*.

Zalostno, da vlada med našim delavstvom tako malo proletarske zavednosti. B. J.

Krekova mladina

Na kolonijo!

Kakor prejšnja leta, tako bo tudi letos priredila Zveza Borcev in Stražarov letno kolonijo. Letna kolonija bo ločena in sicer od 3. do 31. julija za fante ter od 1. do 26. avgusta za dekleta. Vrhovni stan Z. B. I. bo preskrbel gotovo še večje ugodnosti in še bolj opremljen tabor kot lani. Tako bo najbrže preskrbel več novih šotorov, nekoliko večjih od dosedanjih. Tudi pogoji za starše bodo gotovo ugodnejši. Vse podrobnosti bo Vrhovni stan razglasil, čim bo definitivno izbran prostor.

Do tedaj pa mislite in se pripravljajte na: **Borčevsko kolonijo in na kolonijo Stražarov.**

la carin. To je posledica padca delavske stranke. Upajo, da se bo s carinsko zaščito angleška industrija zopet dvignila.

Gospodarsko federacijo podonavskih držav je začela sedaj močno podpirati Francija. Francoski kapitalisti imajo v srednjeevropskih državah naloženega ogromno kapitala. Radi razdrapanih razmer v teh državah se francoski kapitalisti boje, da teh milijard ne bodo dobili nazaj, če bi nastali prevrati. V to zvezo naj bi stopile: Češkoslovaška, Avstrija, Madjarska, Jugoslavija, Poljska in Rumunija. Z medsebojnimi pogodbami naj bi te države čim bolj ugodno uredile svoje trgovske stike. Koliko se bo francoskemu kapitalu ta načrt ozdravitve srednje Evrope v kapitalističnem pravcu posrečil, bo pokazala bližnja bodočnost.

Na Finskem so poskusili fašisti (imenujejo se »Lapoveci«) izvršiti državni prevrat. Hoteli so, da vlada prepove tudi socialdemokratsko stranko kot je svoj čas na njih pritisk prepovedala komunistično. Vlada pa temu ni ugodila, pač pa proglasila obsedno stanje in fašistične voditelje aretirala. Storila je to na podlagi zakona o zaščiti države, ki je namenjen za strahovanje revolucionarnih socialistov, to je komunistov.

Kitajska armada se je umaknila pred Japonci več deset kilometrov. Nastalo je neke vrste premirje. S tem pa vojna še ni končana. Japonska pošilja na Kitajsko vedno nove čete. Zveza narodov je nalašč zato sklicala izredno zasedanje, kjer pa diplomati ne upajo nič resnega skleniti.

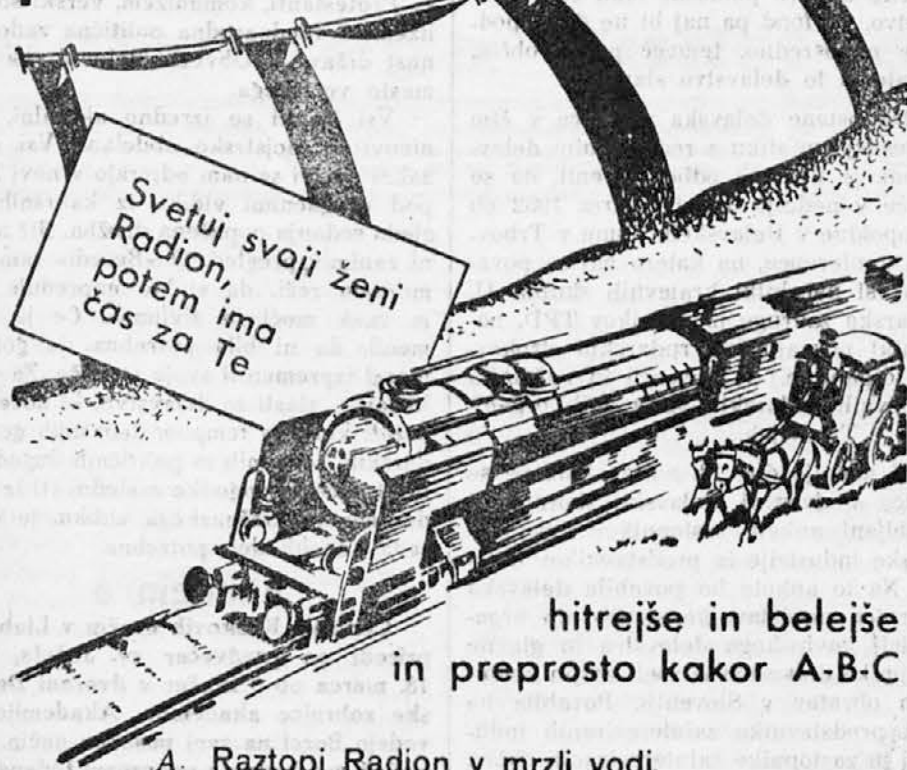
Rudarska anketa v Trbovljah.

Glede na nove redukcije delavstva pri T. P. D. je delavska zbornica sklicala rudarsko anketo, k se je vršila v nedeljo 6. marca v Trbovljah. Na tej anketi so bile zastopane vse lokalne II. rudarske skupine po svojih načelnikih, zastopnik delavske zbornice in zastopniki centralnih ter krajevnih rudarskih organizacij. Anketa je ponovno pretresla celotni položaj rudarjev T. P. D. in skušala njati primeren način za omiljenje neznosnega položaja rudarjev.

Tajnik D. Z. Filip Uratnik je uvo-

Schichtov

RADION pere sam

hitrejša in belejša
in preprosto kakor A-B-C

- Raztopi Radion v mrzli vodi.
- Kuhaj v raztopini perilo 20—30 minut
- Izpiraj perilo najprej v gorki, potem v mrzli vodi.

JR 2/32

in... hitrejša

gospodarski krizi pri nas in drugod in s tem opozoril rudarsko zastopstvo na gotova dejstva, s katerim je treba računati za pravilno presojo obstoječih razmer. Pri sedanjem brezposelnem stanju izgubi naše delavstvo letno okoli 144 milijonov dinarjev na svojem zaslužku. Če primerjamo to grozno število s ca. 2 milijonoma dinarjev, ki se zberejo pri borzi dela in bratovski skladnici za podporo brezposelnih, vidimo, da je to le kaplja v morje in da pri nas za brezposelnost ni skoraj nič preskrbljeno. Za brezposelne člane bratovskih skladnic se bo zbralo 300.000 Din letno. Izguba zaslužka pa gre že sedaj v težke milijone, zato to zavarovanje nikakor ne odgovarja svojemu namenu. Država v svoj letni budget ni stavila nobenega zneska v svrhu omiljevanja socialne bede in je s tem rudarsko kakor tudi ostalo brezposelno delavstvo prepuščeno popolnoma svoji usodi.

Anketa je ugotovila, da bi se z dobro voljo T. P. D. moglo število odpuščenih znatno zmanjšati. Dejstvo, da se še vedno dela po nekaterih rudnikih nadurno delo in da se zaposlujejo v rudnikih ljudje, ki prejemale pokojnine, nam jasno pove, da T. P. D. ni na tem, da bi pridržala ljudi v delu, marveč na tem, da s čim manjšim številom delavstva zadosti naročilom in čim več rudarjev izroči bedi. Kajti ti bedni naj ugodno vplivajo na bodočo pogodbo za državno dobavo premoga. Značilno pri tem je tudi to, da je T. P. D. pripravljena nekaj reduciranih rudarjev obdržati še dalje v delu pod slabšimi delovnimi pogoji. Znatni pripomoček za reševanje rudarske krize bi bil tudi v tem, če bi se rudarjem zavarovale nadeje za pokojnino za doslužena leta, to se pravi, da ne bi po mesecih izstopa iz službe zgubili vse pridobljene pravice pri bratovski skladnici. Seveda je pri tem treba računati s položajem pokojninskega zavarovanja rudarjev, ki kot znano, ni v prav ugodnem položaju. Po vsestranskih izčrpnih poročilih iz posameznih revirjev je anketa sklenila ponovno zainteresirati vse merodajne činitelje, da nemudoma pokrenejo potrebne korake za omiljenje bede med rudarji. V prvi vrsti pa se stavijo T. P. D. sledeče skupne zahteve rudarjev:

- Vsako nadurno delo, razen del, ki se med rednim obratovanjem ne morejo vršiti, takoj ukiniti.
- V kolikor je uvedeno praznovanje šihov v posameznih rudnikih, naj velja praznovanje za vse delavstvo.
- Upokojeni delavci naj se takoj odpustijo.

4. Odpuščene rudarje naj se ne izganja iz stanovanj, dokler teh stanovanj družba ne rabi.

5. V kolikor se bodo reducirani delavci zaposlili pri drugih delih, se njihov kategorijski zaslužek ne sme zmanjšati. V splošnem je anketa sklenila, da je treba podvzeti vse možnosti, da se §§ 48, 49 in 50 pravilnika bratovske skladnice spremenijo, v kolikor ne odgovarjajo razmeram in potrebam časa. Nujno je potrebno, da se prispevki za rudarsko brezposelno zavarovanje podvoje, ker s sedanjimi prispevki ni mogoče ustvariti izdatnega brezposelnega zavarovanja. Zbrani zastopniki rudarskega delavstva so soglasno poudarili veliko brezbriznost T. P. D. in ostalih merodajnih činiteljev, da bi izboljšali položaj rudarskega delavstva. Če bo ta brezbriznost šla dalje, potem bodo organizacije rudarskega delavstva morale odkloniti vso odgovornost za eventuelne posledice te brezbriznosti.

Delavska zbornica in redukcije našega delavstva

V četrtek dne 3. t. m. se je sestal v Ljubljani upravni odbor delavske zbornice na izredno sejo, ki se je bavila s položajem, ki nastaja radi vedno obsejnejših redukcij v naših rudarskih in industrijskih podjetjih. Na tej seji so po zaslišanju referatov in po daljši diskusiji sklenili:

Delavska zbornica bo izdelala spomenico, ki jo bo poslala socialno političnemu odboru narodne skupščine in zainteresiranim ministrstvom, v kateri bo obrazložila stanje brezposelnosti v Sloveniji s posebnim ozirom na nove velike redukcije v Rajhenburgu, Trbovljah, na Jesenicah in v mnogih manjših tovarnah. Hkrati bo predložila v tej spomenici najnujnejše zakonodajne ukrepe, ki so glede na to stanje in te redukcije potrebni.

BOLEČINE POMIRJUJOČA DRGNENJA

Pri bolečinah v hrbtu in križu, pri trganju, revmatičnih bolečinah itd. so vedno učinkovite, če se za nje uporablja Fellerjev Elsafluid, to skje 35 let preizkušeno domače sredstvo in kozmetikum. Poskusna steklenica 6 Din, dvojna steklenica 9 Din povsod. Po pošti 9 poskusnih ali 6 dvojnih ali 2 veliki specialni steklenici 62 Din brez daljnih stroškov pri lekarnarju Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elsatrg 349. Savska banovina.

Posebej se je bavila seja upravnega odbora delavske zbornice s težkim položajem delavcev, ki so se vrnili radi pomanjkanja dela iz inozemstva in ki ne dobe od nikoder nikake pomoči. Zbornica bo predlagala banski upravi, da se osnuje po banski upravi in zainteresiranih socialno političnih ustanovah pri izseljeniškem komisariatu banske uprave pomožni fond za to delavstvo. Ta fond pa naj bi ne dajal podpore neposredno, temveč preko občin, v katerih to delavstvo stanuje.

Da ostane delavska zbornica v čim najtesnejšem stiku z reduciranim delavstvom, je upravni odbor sklenil, da se skliče v nedeljo dne 6. marca 1932 ob 9 dopoldne v Delavskem domu v Trbovljah konferenca, na katero naj se povabijo vsi načelniki krajevnih skupin II. rudarske zadruge iz rudnikov TPD, načelniki pokrajinskih rudarskih strokovnih organizacij v Sloveniji in načelniki krajevnih rudarskih strokovnih organizacij v Trbovljah.

V nedeljo dne 13. marca 1932 pa se skliče v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani anketa zastopnikov naše kovinske industrije in predstavnikov oblasti. Na to anketo bo povabila delavska zbornica predstavnike strokovnih organizacij kovinskega delavstva in glavne zaupnike delavstva iz vseh večjih kovinskih obratov v Sloveniji. Povabila bo tudi predstavnike zainteresiranih industrij in zastopnike zainteresiranih občin.

Anketa ima namen ugotoviti, v koliko bi mogle naše samoupravne in državne oblasti pripomoči k temu, da bi dobile naše kovinske tovarne večja naročila.

„Beseda“

V št. 3 so izšli sledeči članki: Stanko Canjar: **Moderni čas in mladinsko gibanje**. Angelik Tominec O. F. M.: **Kdaj bo konec sedanje gospodarske krize?** Dr. J. Aleksič: **Krščanski trializem**. Ing. Fr. Strajnar: **Agrarna kriza**. — **Pregled obravnava:** Petdesetletnica Franceta Tersegla — Kapitalizem v slepi ulici — Protestanti, komunizem, verski socializem — Mednarodna politična zadolženost držav — Obvezni delovni rok namesto vojaškega.

Vsi članki so izredno aktualni, zanimivi in mojstrsko obdelani. Vsi družabni pojavi se nam odpirajo v novi luči, pod drugačnimi vidiki, iz kakršnih jih gleda sedanja popačena družba. Nič manj ni zanimiv pregled. O »Besedi« sam pa moremo reči, da stalno napreduje. To je znak moči in življenja. Če je kdo menil, da ni bila potrebna, je gotovo moral izpremeniti svoje stališče. Za vsakoogar — zlasti za delavstvo, ki hoče obdržati korak s tempom današnjih gospodarskih, socialnih in političnih dogodkov in ki hoče te dogodke zasledovati iz modernega in krščanskega vidika, je »Beseda« neobhodno potrebna.

Akademija

Centrala Krekovih družin v Ljubljani priredi na predvečer sv. Jožela, dne 18. marca ob 8 zvečer v dvorani Delavske zbornice akademijo. Akademijo izvedejo Borci na svoj poseben način. Popeljali nas bodo po napornem tedenskem delu v prirodo, kjer nam bodo prikazali svoje pestro in mlado življenje.

Vstop na akademijo bo prost. Ta mesec nadomesti akademija običajni prosvetni večer.

zelo občutno: pri moških za 1.08 Din, pri ženskah za 0.59 Din in skupaj za 1.15 Din (prejšnji mesec za 1.01 Din). Znižanje povprečne dnevne zavarovane mezde znaša skoraj 5%. Faktično znižanje delavskih plač je pa še večje, ker podjetniki vedno pravilneje prijavljajo delavce v zavarovanje.

Celokupna dnevna zavarovana mezda je nazadovala za 394.652.40 Din. To pomeni, da je delavstvo, zavarovano pri OUZD izgubilo radi odpustov in krajšanja plač dnevno približno pol milijona dinarjev ali mesečno približno 12 milijonov. — Dohodki OUZD (bolniški prispevki) so se radi tega kljub povišanju tarifa od 6% na 6.5% znižali dnevno za približno 13.000 Din ali mesečno za približno 350.000 Din. Brez povišanja prispevnega tarifa bi bil primanjkljaj skoraj še enkrat tako velik.

Nove cene kruhu

Z naredbo bana so določene v dravski banovini za 1 kg kruha sledeče cene:

Za beli kruh iz pšenične moke št. 0 Din 4.50; za polbeli kruh iz pšenične moke št. 4 s 30 % primesjo moke št. 6 ali ržene moke Din 4.—; za črni kruh iz pšenične moke št. 6 s 30 % primesjo ržene moke Din 3.40.

Popust za prodajo kruha in peciva na oblastveno določeno ceno ali sploh prodajno ceno ne more biti večji kot 10 %. Ta popust ne sme biti večji tudi v tem slučaju, ako je med pekom in zadnjim prodajalcem več vmesnih prodajalcev. Prestopek se kaznuje z denarno kaznijo od 10 do 1000 Din. V slučaju neizterljivosti z zaporom od 1 do 20 dni.

Ta naredba je stopila v veljavo dne 2. marca 1932.

Agitiral za edino krščansko socialistično revijo „Beseda“

Kaj smatrajo amerikanci za brezposelno podpora?

V ameriškem senatu je predložila delavska federacija peticijo, v kateri zahteva pomoč za brezposelne delavce, in sicer v znesku 365.000.000 dolarjev. Svojo prošnjo utemeljuje s tem, ako ima vlada milijarde, da jih daje kapitalistom za sanacijo raznih bank in podjetij, naj ima tudi denar za stradajoče. Eden od senatorjev je to tezo pobijal in je bil mnenja, ako bi se enkrat začela dajati podpora, potem bi tega ne bilo več konec in bi delavci, ker bi prejimali brezposelno podporo, ne hoteli več delati. Taka so torej naziranja ameriških magnatov za tiste ljudi, ki so jim znosili milijone, ki jih sedaj mirno uživajo.

Za naš

naj se kupuje naši domači proizvodi:
prekaj za pecivo, vanilin - sladkor, rumenilo in pudring praški znamke »ADRIA«.
Za najboljšo kakovost se daje popolno jamstvo.

ANTON LEGAT

LJUBLJANA

Mihlošičeva c. 23

ŠPECERIJA, DELIKATESE
ZAJUTRKOVALNICA

LASTNA

MODERNA PRAŽARNA
ZA KAVO

Gospodarski položaj v luči statistike OUZD

OUZD v februarju 1932.

Povprečnina članov moških 46.021 (— 9900), ženskih 28.729 (— 2081), skupaj 74.750 (— 11.981); bolnikov m. 1120 (— 387), ž. 769 (— 328), sk. 1889 (— 715); odstotek bolnikov m. 2.43% (— 0.26%), ž. 2.68% (— 0.88), sk. 2.53% (— 0.47); povprečna dnevna zavarovana mezda Din m. 27.78 (— 1.08), ž. 19.58 (— 0.59), sk. 24.63 (— 1.15); celokupna dnevna zavarovana mezda Din m. 1.278.245.60 (— 335.884.40), ž. 562.604.80 (— 58.768), sk. 1.840.850.40 (— 394.652.40). Stevilke v oklepajih pomenijo prirast + oziroma padec — od lani t. j. od februarja 1931.

Tudi v mesecu februarju 1932 je gospodarska kriza polagoma toda stalno napredovala. Padec zavarovanih delavcev napram letu 1930 se je povečal od 14.895 v začetku meseca na 16.695 na koncu meseca. Naglasiti je treba, da je bilo napredovanje krize letos počasnejše nego lani. Radi tega se je

padec zavarovanih delavcev napram 1. 1931 zmanjšal od 12.383 v začetku meseca na 11.783 na koncu meseca. Preciznejšo sliko o razvoju krize daje sledeča tabela padcev zavarovanih delavcev:

dne	napram 1931	napram 1930
1. II.	— 12.383	— 14.895
5. II.	— 12.500	— 15.029
10. II.	— 11.545	— 15.299
15. II.	— 11.937	— 16.394
20. II.	— 11.864	— 16.789
25. II.	— 11.862	— 16.606
28. II.	— 11.783	— 16.695

Razmerje med reduciranimi moškimi in ženskimi delavci se je nekako stabiliziralo na višini 5:1.

Izredno so se zboljšale zdravstvene razmere. Odstotek moških bolnikov se je zmanjšal za — 0.26% na 2.43%, ženskih celo za — 0.88% na 2.68% in skupaj za — 0.47% na 2.53%.

Povprečna dnevna zavarovana mezda (ki odgovarja približno povprečnemu dnevnemu delavskemu zaslužku) je padla v februarju

Usnjarska in čevljarška zadruga „RUNO“ r. z. z. o. z. v Trzinu

Izdeluje
vsakovrstne ovčje
in kozje kože, kakor tudi
barvano usnje za
površnike

Postrežba točna

Cene solidne

Hermann Suderman:

GOSPA SKRB

Roman

»Gospodov ni doma,« je izpregovorila in ni čakala njegovega vprašanja,« davi sta se zgodaj odpeljala in ju ne bo kmalu nazaj.«

»Nič hudega, bom pa počakal.«

Stara je začela na dolgo in široko klepetati, da je čakanje docela brez haska, da človek ne more naprej nič povedati ali uganiti, kdaj se bosta vrnila, da včasih ostajata po cele noči zdoma in podobno. Med tem pa se mu je zazdelo, da sliši, kako je z dvorišča v največjem diru oddrdral voz. Prestrašen je planil in stopil k oknu. Mislil je, da je ušel njegov konj. Ko ga je pa videl mirno na mestu, je vstal v njem sum. Sum, ki bi ga še pred minuto z ogorčenjem zavrnil.

Stara gospodinja si ni upala pokazati mu vrat in tako je neovirano, a tudi brez jedi in pijače, sedel in čakal na svojem mestu do večera. — Ko se je stemnilo, se je brez poguma in ponižan vrnil.

Drugo jutro je spet prišel — tudi zdaj zastoj. Tretji dan je našel dvoriščna vrata trdno zaklenjena. Svetlo nova ključavnica je visela na verigi. Zdelo se je, da je napravljena nalašč zanj.

Zdaj ni mogel nič več dvomiti, da mu hodita brata namenoma spoti. »Sram ju je, da bi mi pogledala v oči,« si je dejal, »jima bom pa pisal.«

Toda, ko je zastavil pero, da bi iztisnil iz njega prijazne, spravljive besede, ga je obšel tak gnus nad tem nevrednim početjem, da je zlomil pero na mizi in zdirjavaje letal po sobi.

»Najprej si moram načrpati moči,« je rekel in se neslišno splazil do dekleške sobe. Sestri sta sedeli pri oknu, brez besedi in z bledimi obrazi strmeli v daljavo... Potem je prva spustila glavico drugi na ramo in dejala tiho in žalostno:

»Nič več ju ne bo!«

»Strah ju je pred njim,« je vzdihnila sestra.

In potem sta se spet pogreznili v misli.

»Tako!« je rekel in globoko dihljal, ko je lezel nazaj v svojo sobo. »Saj sem vedel, da bo to pomagalo.« Potem je vzel novo polo in napisal lepo pismo. V njem je bratoma razložil, da ni nič več jezen na nju, da jima bo vse odpustil, če vrnete sestrama izgubljeno čast.

»Jutri bosta tu,« je rekel in olajšano vzdihnil, ko je vrgel pismo v nabiralnik. — Ves ostali dan pa je blodil po poljani. Nikomur se ni upal ozreti v obraz, tako ga je bilo sram. —

A Erdmannov ni bilo. — — —

Bilo je na sveti večer malo pred temo. Poljana je ležala v globokem snegu in s sivega neba so se sipale nove gručice snežink. Tedaj je Pavel zagledal, kako sta sestri vzeli skrivaj klobuke in plašče in se hoteli izmuzniti pri zadnjih vratih.

Hitel je za njima in vprašal: »Kam?«

Začeli sta jokati, Kati je izpregovorila: »Prosim, prosim, ne izprašuj naju!« A čutil je, da se vzbuja v njem strašna skrb. Pograbil ju je za roke in zahteval: »Za vama pojdem, če mi ne povesta.«

Tedaj je Greta zaihtela: »Na materin grob greva.«

Groza ga je spreletela, da hočeta — taki stopiti na sveto mesto; a varoval se je, da bi jima to povedal. »Ne, otroka,« ju je božal po licih, »tega ne trpim, to bi vaju preveč razburilo. Tudi je globok sneg čez in čez in tema bo.«

»A vendar je potrebno, da je bil kdo zunaj,« je rekla Kati boječe, »nocoj, na sveti večer.«

»Prav imaš, sestra,« je odvrnil, »sam pojdem. Ostanita pri očetu in mu prižgita nekaj lučk. Če Bog hoče, bom tudi vama prinesel tolažbe z groba.«

Dali sta se pogovoriti in sta se vrnili v hišo. — Pavel pa je oblekel toplo suknjo, pokrnil čepico in odkorakal v mrak.

»Nocoj zaprta vidve vrata,« je naročal, preden je odšel z dvorišča. Temno je slutil, da se bo nocoj vrnil šele pozno ponoči.

Brez glasu je ležala bela poljana... Globoko v snežnem naročju so počivale vele rože, kjer je

drugače stalo brinje, se je zdaj dvigal samo bel holmec, na pogled kakor krtina. Celo veje pritlikastih vrb so nosile belo odejo, a le na tisti strani, kamor jo je bil nanesel veter.

Z muko je korakal po zasneženi poljani, pri vsakem koraku se je pogreznil čez členke. Po zraku je zdaj pa zdaj privršala vrana, zamolklo plahutaje in se s težavo borila skozi snežni vihar.

Ni videl ne pota ne steze... Tri samotne smreke, ki so v daljavi molele v nebo kakor črni strahovi, so bile edino znamenje, po katerem se je mogla ravnati noga.

Zlatorumena proga, ki je bila za malo hipov vzplamenela na robu obzorja, je ugasnila; sence so padle še globlje in ko je Pavel dospel do pokopališčne ograje, ki se je grmadila pred njim kakor pošastno zidovje, se je bilo docela stemnilo. A sveže zapadli sneg je širil nekaj mračen soj, da je upal, da bo brž našel materin grob.

Vrata so bila zasnežena, zametena; nikjer ni bilo mogoče odkriti vhoda.

Tako je mukoma tipal vzdolž ograje, kjer je tu in tam molela kaka vejica trnjeve konice iz belega ovoja, dokler se mu ni roka pogreznila globlje v sneg, ne da bi naletela na upor.

Tam si je izril pot v notranjost.

Smreke so ga pozdravljale z zamolklim šumom. Krok, ki je čepel v snegu, je vzplahotal kvišku in nemirno obkrožal vrhove kakor duša, ki ne najde miru.

Ko je videl zasneženo ploskev v blede enoličnosti pred seboj, ga je preletel strah. Ni videl nobenega znamenja, po katerem bi mogel odkriti materin grob. Križa ni bilo na gomili, ker ni imel nikdar denarja zanj, grob sam pa je ležal globoko v snežnem polju, ki je izravnavalo vse.

Prijela ga je moreča skrb. Pri srečanju mu je bilo, kot da je izgubil še zadnje, kar je imel na svetu.

In s tresočimi se rokami je pričel grebsti po snegu — od groba do groba — dolga steza, iz katere se je v mraku tu pa tam prikazal ogel groba, venec ali drobna cipresa.